

7/3949
G.K. 113

31 Ağustos 2016

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **23363**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-3949)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 14.04.2016 tarihli ve 43452547-120.07-30292 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Mehmet BEKAROĞLU'nun tarafıma tevcih ettiği 7/3949 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-3949 Esas Numaralı Önerge Cevabı (2 sayfa)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3949)**

Sorular 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10:

Doğu Karadeniz Bölgesinde (Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon illeri) devam eden HES projelerine bölge halkı ve çevreciler tarafından yoğun itirazlar yapılmaktadır. İtirazların en temel nedenlerinden biri; özellikle kanal tipi santrallerin; bölgenin doğal yapısını bozduğu, ekolojik dengeyi yok ettiği iddiasıdır. Bu durumun insanlar (ve diğer canlıların) yaşam alanlarını ortadan kaldıracağı açıktır. Ayrıca bu projelerin bölge insanının ekonomik geleceği olarak görülen turizmi de baltalayacağı uzmanlar tarafından ifade edilmektedir. Bu çerçeveden; atılan taşın ürkütülen kurbağaya değmeyeceği, Türkiye'nin enerji ihtiyacının çok küçük bir kısmı için insanların yaşam alanlarının elinden alınması, bölgedeki güzelliklerinin yok edilmesinin doğru olmayacağı ifade edilmektedir.

İtirazın diğer önemli gerekçesi de; bölgedeki derelerde sadece HES Terin kurulmadığı, suyun kullanma hakkının da uzun süreliğine özel firmalara devredildiği iddiasıdır. Bölge halkı için dereler sadece bölgeye yaşam ve güzellik veren, kimlik veren değerler değildir, dereler aynı zamanda su değirmenleri, balık çiftlikleri, ev tipi küçük santraller ve kurak zamanlarda sulama amacıyla da kullanılmaktadır. İnsanlar artık derelerini bu amaçlarla kullanamayacakları, firmaların suyu paketleyip satacakları endişesi taşınmaktadır.

Bütün bu iddia ve endişelerin açıklığa kavuşması için aşağıdaki soruların cevaplandırılması hayati öneme sahiptir.

- Doğu Karadeniz Bölgesinde inşaatı tamamlanmış ve işletmeye açılmış kaç adet HES var? Bunlar nerededir ve adları nelerdir?
- Şu an devam etmekte olan kaç HES inşaatı var? Nerelerde ve adları nelerdir?
- Bu bölgede toplam ne kadar HES projesi mevcut? Bu projelerin kaç rezervli santraller (baraj tipi), kaç kanal tipi santraller şeklindedir?
- Ülke genelinde yapımı planlanan kaç adet HES projesi vardır? Bunların kaç rezervli santral (baraj tipi), kaç kanal tipi santral şeklindedir?
- Bunlardan kaç tanesi işletmeye açılmış ve enerji üretimine başlanmıştır? Bu santrallerin üretim miktarı ne kadardır?
- Doğu Karadeniz'de tüm kanal tipi HES projeleri bittiğinde üretilecek olan enerji ne kadar olacak; bu miktar Türkiye'nin enerji tüketiminin ne kadarını karşılayacaktır?
- Yapımı vaz geçilip ve projesi iptal edilen kaç HES var?
- Bölge halkının en büyük endişelerinden biri suların kullanma hakkının özel firmalara devredilmesi ve ileri bütünüyle sudan faydalanamama endişesidir. Bu endişe doğru mudur; gerçekten bölgedeki derelerin su kullanma hakkı özel firmalara devredilmiş midir?
- HES sözleşmeleri ile kamu nasıl bir menfaat elde etmektedir; bu sözleşmeler dolayısıyla devlet ne kadar gelir elde etmiştir?
- Bu HES'lerde üretilecek enerjiyi kim satın alacaktır, bu işlemin birim fiyatları şimdiden belli midir, kaç Türk Lirasıdır? Üretilen enerjinin satın alınması konusunda devlet bir garanti vermiş midir? Vermişse bu garanti nedir ve kaç yıl sürecektir?

Cevaplar 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10:

Hidrolik kaynaklı elektrik üretimine uygun alanların belirlenmesi, Orman ve Su İşleri Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) yetkisi dahilindedir. Başvuru yapılması uygun projeler DSİ internet sayfasında yayınlanarak özel sektör yatırımlarına açılmaktadır. Elektrik üretimine uygun alanın özel sektör tarafından bulunması durumunda; özel sektör yatırımcıları tarafından geliştirilen projelere ilişkin fizibilite raporlarının, DSİ tarafından yapılan inceleme sonucu uygun bulunması ve Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 7 nci maddesinin beşinci fıkrasının (c) bendi hükmü gereği DSİ ile yapılmış Su Kullanım Hakkı Anlaşmasının veya Su Kullanım Hakkı Anlaşması imzalayabilmeye hak kazandıklarının belgelenmesi sonrasında,

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET BEKAROĞLU'NUN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3949)**

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumuna (EPDK) yapılan lisans başvurusu değerlendirmeye alınmaktadır.

Bilindiği gibi Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci, yapılması planlanan HES projelerinin yapımına başlanılmadan önce, projeden etkilenecek alanın belirlenerek proje kapsamında oluşacak olan çevresel etkilerin asgari düzeye indirilmesini, mer'i mevzuat kapsamında ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerinin de alınması kaydıyla gerekli tedbirlerin ve taahhütlerin alınmasını, proje hakkında "ÇED Olumlu" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmesini müteakip projenin inşaat ve işletme faaliyeti dönemlerinde izleme ve kontrolünü sağlayan bir süreçtir.

Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri gereği, elektrik üretim tesislerine ilişkin ÇED raporu, izin, ruhsat gibi diğer mevzuattan kaynaklanan yükümlülükler Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü nezdinde şirket tarafından yerine getirilmektedir. ÇED olumlu kararı veya ÇED gerekli değildir kararının EPDK'ya sunulmasını takiben 49 yıl süreli elektrik üretim lisansı verilmektedir.

EPDK'ya yapılan önlisans başvurularının, önlisans süresi içerisinde tamamlanması gereken iş ve işlemler kapsamında, Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 17 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca; önlisans sahibi tüzel kişilerin, önlisans alma tarihinden itibaren doksan gün içerisinde, ÇED Yönetmeliği kapsamında gerekli olan kararın alınması için ilgili kuruma başvurma zorunluluğu bulunmakta olup ön lisans süresi içerisinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında alınacak kararın EPDK'ya ibraz edilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda sunulan kararlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında lisans sahibi tüzel kişilerin projelerine ilişkin hazırladığı proje tanıtım dosyasının değerlendirilmesi sonucu verilmekte olup, ÇED Olumsuz Kararı verilen projelere EPDK tarafından lisans verilmemektedir.

Doğu Karadeniz Bölgesinde inşaatı tamamlanmış ve işletmeye açılmış 152 tane HES vardır. Bu hidroelektrik santrallerin kurulu gücü toplamı 3639,02 MW'dir. Şu an inşası devam etmekte olan 94 adet HES projesi bulunmaktadır. Ayrıca yapımından vazgeçilip iptal edilen 108 adet HES projesi vardır.